

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Research Article

สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชน

ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

The Psychological Well-Being and Self-Esteem of Children and Youth at Ban Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Centre

ปพนพัชร ชัยศิริวิกรม¹, พีรพนธ์ ลือบุญธวัชชัย^{2*}Paphonpat Chaisirivikrom¹, Peeraphon Lueboonthavatchai^{2*}

ARTICLE INFO

Name of Autor:

1. ปพนพัชร ชัยศิริวิกรม

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Paphonpat Chaisirivikrom,

Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand, Thailand

Email: paphonpat.peter@gmail.com

Corresponding Author*:

2. รศ.นพ.พีรพนธ์ ลือบุญธวัชชัย

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Assoc.Prof.Dr. Peeraphon Lueboonthavatchai

Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

Email: peeraphon_tu@yahoo.com

คำสำคัญ:

สุขภาวะทางจิต; การเห็นคุณค่าในตนเอง; เด็กและเยาวชน

Keywords:

Psychological well-being; Self-esteem; Children and Juvenile

Article history:

Received: 25/05/2023

Revised: 22/06/2023

Accepted: 28/06/2023

Available online: 30/06/2023

How to Cite:

Chaisirivikrom, P. & Lueboonthavatchai, P. (2023). The Psychological Well-Being and Self-Esteem of Children and Youth at Ban Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Centre. Journal of Dhamma for Life, 29(2), 15-29.

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the well-being and self-esteem of youth offenders at Ban Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Center. 2) To study the relevance of well-being and self-esteem among children and youths. 3) To study the factors related to well-being and self-esteem among children and youth by using the research methodology by conducting a cross-sectional descriptive study. The population consisted of 52 youths in Ban Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Center, all of whom were male and sampling. Data collection using questionnaires Mental health assessment and self-esteem assessment data were analysed by descriptive and inferential statistics.

The study result indicates that most of the samples have moderate levels of psychological well-being and self-esteem at 48.1% and 65.5% respectively. The psychological well-being score significantly and positively correlates with the self-esteem score ($r=.740$, $p<0.01$), and the role model factor is significantly linked to the subjects' psychological well-being ($p<0.05$). There is still, through Logistic regression analysis, a statistical significance in predicting the level of psychological well-being ($\beta=-1.402$, $p<0.05$), but the related factor to self-esteem was unfound in the current study. The results of this study can potentially be employed as a guide to steer and promote an enhanced level of psychological well-being and self-esteem among children and juveniles at the juvenile vocational training centre in the future.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก 2) เพื่อศึกษาความเกี่ยวข้องของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง กลุ่มประชากรได้แก่เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกซึ่งเป็นเพศชายทั้งหมดจำนวน 52 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ประเมินสุขภาวะทางจิตและแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลางคือร้อยละ 48.1 และร้อยละ 65.4 ตามลำดับ ด้านสุขภาวะทางจิตและคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างมีสหสัมพันธ์ระหว่างค่าปัจจัยด้านสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองในทางบวก ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.740, p<0.01$) และพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับการมีแบบอย่างที่ดีในปัจจุบันมีนัยสำคัญทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต ($p<0.05$) โดยเป็นปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตอย่างมีนัยสำคัญ ภายหลังจากการวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกยังคงพบนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายระดับสุขภาวะทางจิต ($\beta=-1.402, p<0.05$) แต่หาไม่พบปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผลจากการศึกษานี้สามารถเป็นแนวทางในการดูแลและส่งเสริมเด็กและเยาวชนภายในศูนย์แห่งนี้ให้มีสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นในอนาคต

บทนำ

ประชากรหรือทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นเมื่อประชากรมีคุณภาพก็จะยังผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนประเทศ สำหรับการพัฒนาประชากรให้มีศักยภาพควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชน เพราะพวกเขาจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อไปในภายภาคหน้า เริ่มตั้งแต่ในช่วงมารดาตั้งครรภ์ ภายหลังจากคลอด ที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสมในทุกด้านพร้อมไปกับขัดเกลาจากสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม เพื่อร่วมกันส่งเสริมด้านการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้วย เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวและอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (คณินิจ วิหคมาตย์, 2552) ถึงกระนั้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตและการหาเลี้ยงชีวิตเปลี่ยนแปลงไป สิ่งตามมา คือ ความพยายามครอบครองทรัพยากรต่าง ๆ ในรูปของการแข่งขันทางสังคม เช่น การศึกษา อาชีพการงาน เศรษฐฐานะ รูปแบบการดำรงชีพ การครอบครองปัจจัยสี่ ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมอย่างรวดเร็วนี้ทำให้

โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนไปในลักษณะที่ขาดความสมดุลในการพัฒนา ส่งผลให้สถาบันหลักทางสังคมอ่อนแอ สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยด้านจิตใจและจริยธรรมก่อให้เกิดอาชญากรรมลักษณะใหม่ ๆ ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น (พรพรรณ มากบุญ, 2555) โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งให้ความสนใจกับคุณค่าทางวัตถุมากกว่าคุณธรรมจริยธรรม ทำให้วัยรุ่นต้องเผชิญกับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่รุนแรง การเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด การลักขโมย จี้ปล้น ช่มชู้ อนาคต การทำแท้งและการก่อความไม่สงบต่อสังคมส่วนรวม (กรมสุขภาพจิต, 2541)

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีตั้งแต่คดีที่ความรุนแรงน้อย เช่น การลักขโมย ไปจนถึงกระทั่งถึงคดีที่มีความรุนแรงเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต เช่น กระทำการอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต เป็นต้น ดังนั้น ผู้ที่กระทำผิดกฎหมายก็ควรได้รับการลงโทษผู้ใด เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดก็ต้องรับโทษจำคุกซึ่งเป็นโทษทางอาญาประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำในยุคแรก มีวัตถุประสงค์เน้นการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ทดแทน และข่มขู่ยับยั้ง เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมเป็นหลัก (ศรีธัญญา ศรีมา, 2563) ภายหลังจากสังสมองค์ความรู้ด้านนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงเกิดเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูและการให้โอกาส โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พวกเขานั้นอาจกระทำความผิดไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดประสบการณ์ที่สำคัญต่อการควบคุมตนเองในการดำรงชีวิต ทำให้เกิด “ศูนย์ฝึกและอบรม” เพื่อเป็นสถานที่ให้เด็กและเยาวชนได้รับโทษจากการกระทำความผิดของพวกเขาแทนการต้องโทษในเรือนจำอย่างผู้กระทำความผิดที่กฎหมายถือว่าอยู่ในวัยผู้ใหญ่

โดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่ในการ (ก) ดำเนินการด้านการควบคุมดูแล บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม (ข) ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก และ (ค) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ทัณฑ์สถานสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 19 แห่ง กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกที่รับเด็กและเยาวชนเพศชายตามเกณฑ์อายุ คือเกินสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์และต้องอยู่จนครบระยะเวลาที่ศาลพิพากษา ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ทำการว่าจ้างผู้ที่มีความเชี่ยวชาญซึ่งไม่ใช่ข้าราชการเข้ามาเป็นผู้บริหารศูนย์ฝึกฯ เข้ามาจัดการปัญหาสังคมภายในศูนย์ฝึกฯ การดำเนินการจะไม่ใช้หลัก

อำนาจหรือความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน ส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างคุณค่าในตัว และให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างความเป็นพลเมืองภายหลังจากที่ท่าพลาดไป ไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก ภายใต้แนวคิดที่ว่า

บ้านกาญจนาภิเษก	ไม่ใช่	คุก
เยาวชน	ไม่ใช่	นักโทษ ไม่ใช่อาชญากร
เจ้าหน้าที่	ไม่ใช่	ผู้คุม
แต่.....บ้านกาญจนาภิเษก	คือ	บ้านทดแทนชั่วคราวของวัยรุ่นที่ก้าวพลาด

จากแนวคิดข้างต้นเป็นไปเพื่อสร้างคุณค่าภายในตนไม่ให้เด็กและเยาวชนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก บ้านกาญจนาภิเษกจึงใช้วิธีการเสริมแรงด้วยการชี้ให้เห็นถึงคุณค่าที่เด็กและเยาวชนแต่ละคนมีในตนเอง เชื่อว่าการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะสามารถเสริมพลังด้านบวกให้แก่พวกเขาที่เคยทำผิดพลาด ให้สามารถพัฒนาแนวคิดในการดำรงอยู่ร่วมกับผู้อื่น กลับตัวเป็นคนดีและกลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข บ้านกาญจนาภิเษกมีวิธีการในการส่งเสริม ดูแลเด็กและเยาวชนที่แตกต่างจากทัณฑ์สถานอื่นในประเทศไทย ทั้งในด้านการบริหารจัดการเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึก สภาพแวดล้อม วิธีชีวิต และกิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติ ด้วยความเชื่อว่าบ้านกาญจนาภิเษกไม่ใช่คุก เด็กและเยาวชนไม่ใช่อาชญากร ส่งผลให้อัตราการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีน้อยกว่าร้อยละ 5 ขณะที่ค่าเฉลี่ยจากผลกาวิจัยของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอยู่ที่มากกว่าร้อยละ 15 (ผู้จัดการออนไลน์, 2561)

จากผลการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่พบการศึกษาวิจัยที่ศึกษาถึงการทำกิจกรรมภายในศูนย์ฝึกฯ ที่ส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของสุขภาวะทางจิตกับการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กและเยาวชน ณ ศูนย์ฝึกดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ตลอดจนผู้ที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก
2. เพื่อศึกษาความเกี่ยวข้องของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาสภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Descriptive Study) ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามชนิดกระดาษด้วยผู้วิจัยเองและเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก โดยกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ต้องขังในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนเพศชายในบ้านกาญจนาภิเษก จำนวนทั้งสิ้น 52 คน โดยผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เป็นเยาวชนผู้ต้องขังในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก
2. ผ่านเกณฑ์การวัดอุณหภูมิร่างกายตามมาตรการโควิด-19 คือ ไม่เกิน 37.5 องศาเซลเซียส
3. เป็นผู้ที่มิใช่เชื้อชาติและสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดี
4. สม่ครใจและยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามในการวิจัยนี้ มีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วยปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิด ส่วนที่ 2 แบบประเมินสภาวะทางจิต (ภนิตา ขนวิทยาสิทธิกุล, 2548) จำนวน 16 ข้อ ซึ่ง 14 ข้อแรกเป็นมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ และ 2 ข้อสุดท้ายเป็นมาตรฐานประเมินค่า 10 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.61 และส่วนที่ 3 แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง (บังอร สุปรีดา, 2546) จำนวน 25 ข้อ เป็นมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบประเมินทั้งฉบับเท่ากับเท่ากับ 0.81

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติผ่านโปรแกรม SPSS เพื่อแสดงผลการวิเคราะห์ทั้งในเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าน้อยที่สุด และค่ามากที่สุด และสถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติ chi-square test และ Fisher's Exact Test เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านปัจจัยที่สนใจศึกษากับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ร่วมกับการใช้สถิติ Logistic Regression และใช้สถิติ Pearson's correlation เพื่อวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกันระหว่างสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก จำนวน 52 คน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง จาก 3 ปัจจัยหลัก พบผลสรุปดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเพศชายทั้งหมด จำนวน 52 คน มีอายุเฉลี่ย 17.17 ปี ร้อยละ 11.5 นับถือศาสนาอื่น ๆ นอกเหนือจากศาสนาพุทธ กว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 7.7 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 26.9 เป็นนักเรียน/นักศึกษาก่อนต้องโทษในครั้งนี้ เกือบทั้งหมดมีสถานภาพโสด ไม่ค่อยมีโรคประจำตัว รวมถึงไม่มีประวัติทางจิตเวชใด ๆ ร้อยละ 88.5 มีประวัติถูกทำร้ายผ่านทางวาจาหรือคำพูดในช่วงวัยเด็ก รองลงมา ร้อยละ 48.1 เคยถูกทำร้ายทารุณทางร่างกายในวัยเด็ก โดยไม่มีรายงานว่ามีกลุ่มตัวอย่างคนใดมีประวัติการถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเด็ก และร้อยละ 65.4 มีแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 บิดามารดาอยู่ในสถานะหย่าร้าง/แยกกันอยู่ โดยผู้ดูแลเลี้ยงดูหลักคือมารดา (ร้อยละ 34.6) รองลงมาคือบิดา (ร้อยละ 25) อยู่ในครอบครัวที่มีพี่น้องเฉลี่ย 1.65 คน โดยร้อยละ 25 มีผู้ที่ติดเหล้าอยู่ในครอบครัว และร้อยละ 3.8 มีคนในครอบครัวที่มีอารมณ์รุนแรงหรือมีอาการทางจิตเวชบางโรค

ส่วนที่ 1 ด้านสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ร้อยละ 48.1 มีสุขภาวะทางจิตระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 34.6 มีสุขภาวะทางจิตระดับสูง และร้อยละ 17.3 มีสุขภาวะทางจิตระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเท่ากับ 69.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.85 จากคะแนนเต็ม 110 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนรวมสุขภาวะทางจิตต่ำสุดมีคะแนนเท่ากับ 52 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 99 คะแนน ปრაกฏตามตารางที่ 1 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง

โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 65.4 ของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25 เห็นคุณค่าในตนเองในระดับมาก และร้อยละ 9.6 เห็นคุณค่าในตนเองระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ 3.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.3 และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.8 การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ไม่พบเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระดับมากที่สุดและระดับน้อยที่สุด ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ด้านสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ระดับสุขภาวะทางจิต	จำนวน	ร้อยละ
สูง (73 – 110 คะแนน)	18	34.6
ปานกลาง (61 – 72 คะแนน)	25	48.1
ต่ำ (0 – 60 คะแนน)	9	17.3
69.19 ± SD = 10.85, Min = 52, Max = 99		
ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด (4.6 – 5.0 คะแนน)	0	0
มาก (3.6 – 4.5 คะแนน)	13	25.0
ปานกลาง (2.6 – 3.5 คะแนน)	34	65.4
น้อย (1.6 – 2.5 คะแนน)	5	9.6
น้อยที่สุด (1.0 – 1.5 คะแนน)	0	0
3.11 ± 0.40, Min = 2.3, Max = 3.8		

ส่วนที่ 2 สหสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก วิเคราะห์ด้วยสถิติ Pearson correlation coefficient แสดงให้เห็นว่าคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองมีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคะแนนรวมสุขภาวะทางจิตในระดับสูง ($r = .740, p < 0.001$) ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สหสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง	<i>r</i>	<i>p</i> -value
คะแนนรวมสุขภาวะทางจิต	0.740	<0.01**

**p<0.01

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ chi-square test และ Fisher's Exact test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในคำถาม “ในปัจจุบันท่านมองว่าใครเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับท่าน” พบว่าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ทั้งปัจจัยทางด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดยังไม่พบนัยสำคัญทางสถิติในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏตามตารางที่ 3 จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Logistic Regression ด้วยวิธี Enter พบว่าเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกที่ระบุว่าในปัจจุบันตนเองมีคนที่ตนเองมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเองจะมีสุขภาวะทางจิตน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มเยาวชนที่ระบุว่าตนเองยังไม่มีแบบอย่างที่ดี ($\beta = -1.402, p < 0.05$) ปรากฏตามตารางที่ 4 แต่ทว่าไม่พบนัยสำคัญทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกในครั้งนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัย	สุขภาวะทางจิต				χ^2	<i>p</i> -value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ปัจจัยส่วนบุคคล						
ในปัจจุบันท่านมองว่าใครเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับท่าน					5.334	0.021*

ปัจจัย	สุขภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ไม่มี	8	44.4	10	55.6		
มี	26	76.5	8	23.5		
ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิด						
คดีที่ต้องโทษในครั้งนี้					3.399	0.065
ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและเกี่ยวกับเพศ	10	50.0	10	50.0		
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	24	75.0	8	25.0		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสามารถทำนายสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัย	B	S.E.(B)	p-value	Adjusted Odd Ratio (OR)	95% CI of Adjusted OR	
					Lower	Upper
เยาวชนที่ระบุว่าในปัจจุบันตนเองมีคนที่ตนเองมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเอง	-1.402	0.623	0.025*	0.246	0.073	0.835

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 52 คน จากเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ประเมินสุขภาวะทางจิตจากคำถาม จำนวน 16 ข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.1) มีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 34.6 มีสุขภาวะทางจิตในระดับสูง และมีเพียงร้อยละ 17.3 ที่มีสุขภาวะทางจิตในระดับต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ghazanfari และคณะ (2023) ที่พบว่ากลุ่มผู้ต้องขังเพศชายในประเทศอิหร่านมีสุขภาวะทางจิตในระดับปานกลางและจากการศึกษาของ Wooldredge JD (1999) พบว่าสุขภาวะทางจิตของผู้ที่กระทำความผิดระหว่างการต้องโทษมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำและคุณลักษณะของผู้ที่กระทำความผิดเมื่อเข้ามาขังเรือนจำ โดยทั้งสองคุณลักษณะเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในขณะที่รับโทษในเรือนจำหรือที่กักขังควบคุมนักโทษ สอดคล้องกับ พชร ธร สิทธิชัย (2555) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ที่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยให้เกิดการช่วยเหลือ ดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดมาก่อน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุขมากที่สุดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ประเมินจากแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 25 ข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ 3.11 โดยส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 65.4) เห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25 เห็นคุณค่าในตนเองระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 9.6 ที่เห็นคุณค่าในตนเองระดับน้อย โดยไม่พบเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฯ ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระดับมากที่สุดหรือระดับน้อยที่สุดเลย ดังนั้น หากรวมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลางถึงระดับน้อยเท่าจะกับร้อยละ 75 มีผลใกล้เคียงกันกับการศึกษาที่ผ่านมาของ พาฝัน อารีมา (2547) ในกลุ่มเยาวชนชายภายในสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอายุระหว่าง 15 – 18 ปี จำนวน 56 คน พบว่าร้อยละ 76.8 มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับน้อย และมีผลการศึกษาใกล้เคียงกับการศึกษาของ อุดม สุขทอง (2552) พบว่ากลุ่มเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขามีการเห็นคุณค่าในตนเองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ทว่ามีค่าเฉลี่ย 2.92 ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาล่าสุดของผู้วิจัยที่มีค่าเฉลี่ย 3.11 ผลการศึกษาในครั้งนี้อาจต่างไปจากการศึกษาในเยาวชนที่กระทำความผิดชาวปากีสถานส่วนใหญ่ ร้อยละ 56 เป็นกลุ่มที่เห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำ และจากการศึกษาดังกล่าวการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำสัมพันธ์กับการกระทำความผิด (Dogar et al., 2010) นั้นแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมส่งเสริมคุณค่าในตนเองของศูนย์ฝึกฯ มีศักยภาพในการส่งเสริมคุณค่าในตนเองแก่เด็กและเยาวชนตามผลที่ได้กล่าวไปข้างต้น โดยการเน้นกระบวนการสร้างความเป็นพลเมืองที่อาจมีอดีตที่ผิดพลาดให้กลับสู่

สังคมไปเป็นทรัพยากรของชาติที่คอยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปพร้อม ๆ กับการมีคุณธรรม จริยธรรม ไม่ต้องกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

2 การศึกษาครั้งนี้พบคะแนนของสุขภาวะทางจิตและคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.0740, p<0.01$) นั้นหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสุขภาวะทางจิตสูง ก็ จะส่งผลให้คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นไปด้วย หรือเมื่อคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ก็ จะส่งผลให้มีคะแนนสุขภาวะทางจิตสูงขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาของ Singhal และ Prakash (2021) เกี่ยวกับความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ในกลุ่มของ นักเรียนนักศึกษาอินเดีย พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ($r=.0530, p<0.01$) และการเห็นคุณค่าในตนเองยังสามารถทำนายสุขภาวะทางจิตได้

3. พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิตมีเพียงปัจจัยเดียว คือ “การมองว่าใครเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเอง” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.05$) ภายหลังจากการวิเคราะห์ด้วยสถิติ Logistic Regression ยังคงพบนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายระดับสุขภาวะทางจิต ทว่าเป็นความสัมพันธ์ในทางลบ เมื่อกลุ่มตัวอย่าง ที่ระบุว่าในปัจจุบันตนมีคนที่มีมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเองจะมีสุขภาวะทางจิตน้อยกว่า เมื่อเทียบกับ กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าในปัจจุบันตนไม่มีคนที่ตนเองมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ผลการศึกษายังมีความใกล้เคียงกับ ข้อมูลจาก Hurd, Wittrup, และ Zimmerman (2011) ที่ระบุว่าอิทธิพลที่มีผลต่อผลลัพธ์ของวัยรุ่นขึ้นกับ ความสัมพันธ์ส่วนตัวของวัยรุ่นกับตัวแบบ พบว่าวัยรุ่นที่มีตัวแบบเป็นคนในวงการบินมีโอกาสสูงที่ร้อยละ 52 มีโอกาสใช้กัญชาสูงขึ้นเกือบร้อยละ 40 มีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการต่อสู้ใช้กำลังร้อยละ 56 ภายใน ระยะเวลา 1 ปี เมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่ไม่มีต้นแบบ อีกทั้งการที่บุคคลมีตัวแบบที่ไม่สามารถเข้าถึงได้กลับแสดง ความทุกข์ทางจิตใจเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับผู้ที่มีตัวแบบที่เข้าถึงได้หรือไม่มีตัวแบบเลย อาจมีความเป็นไปได้ว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มีแบบอย่างกลับมีสุขภาวะทางจิตลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีตัวแบบ อาจเนื่องมาจากระยะ ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับตัวแบบ หรือกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับตัวแบบซึ่งอาจเกิดความ แตกต่างกัน หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบตัวแบบคนนั้น ๆ ได้ยาก ดังนั้น การศึกษาในอนาคตอาจทำการศึกษาใน ประเด็นของคุณลักษณะของตัวแบบของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม

ผู้วิจัยพบว่ายังมีปัจจัยที่น่าสนใจที่มีแนวโน้มจะเกิดนัยสำคัญทางสถิติเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสุขภาวะทาง จิตของกลุ่มตัวอย่างได้ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับคดีที่ต้องโทษในครั้งนี้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดสูงถึงร้อยละ 75 มีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ สอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้านี้ของ

Visser และ Routledge (2007) ที่พบว่าวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดมีระดับสุขภาวะทางจิตและความพึงพอใจในชีวิตต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเห็นคุณค่าในตนเอง ในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก มีความเป็นไปได้ว่าอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นภายในตนเองหรือภายในศูนย์ฝึกฯ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่คาดเดาไม่ได้จากสังคมภายนอก แม้ว่าในการศึกษานี้จะไม่พบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ทว่าการเห็นคุณค่าในตนเองยังคงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสุขภาวะทางจิต อาจเนื่องมาจากแนวความคิดอันเป็นรากฐานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกที่เน้นกิจกรรมและการส่งเสริมการเห็นคุณค่าภายในตนเองอยู่แล้ว เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำอีกของเด็กและเยาวชน ดังนั้น หากสุขภาวะทางจิตสูงก็จะส่งผลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงด้วย ผลการศึกษาก่อนหน้านี้ของ มัลลิกา ตั้งสงป (2556) พบว่าเมื่อเด็กและเยาวชนเข้ามาอยู่ภายในกระบวนการของบ้านกาญจนาภิเษก พวกเขาจะเกิดการตระหนัก ใคร่ครวญ เห็นอกเห็นใจ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ยั้งคิด เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ซึ่งปัจจัยหลัก ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ 1) ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่บ้านกาญจนาภิเษก 2) เพื่อนในบ้านกาญจนาภิเษก 3) ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน 4) กระบวนการเรียนรู้และวิชาชีวิตหรือทักษะชีวิต 5) การออกนอกพื้นที่และบ้านขณะใจ: ประสบการณ์ตรงของอิสรภาพ และ 6) กระบวนการกลุ่มครอบครัว เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองที่มาจากภายในตัวของบุคคลอย่างแท้จริง เนื่องจากการศึกษาก่อนหน้านี้ของ ดวงกมล สมบูรณ์พงศ์ (2552) แสดงให้เห็นว่าเยาวชนกระทำผิดที่เตรียมออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง (บ้านกรรณา บ้านปราณี บ้านอุเบกขา และบ้านกาญจนาภิเษก) ยังคงมีความกังวลต่อการออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกอยู่ในระดับปานกลางถึงร้อยละ 64.6 โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอก ได้แก่ สถานภาพของบิดามารดา กิจกรรมที่ทำร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนในชุมชนมีความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังนั้น เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรเตรียมเด็กและเยาวชนให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญจากภายใน ก่อนกลับเข้าสู่อ้อมกอดของครอบครัว เพื่อน สังคมอีกครั้ง ด้วยความไม่ประหมา หรือวิตกกังวล ให้พวกเขาารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่คอยขับเคลื่อนสังคมด้วยศักยภาพ ด้วยคุณธรรมจริยธรรม และไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

สรุป

จากผลการศึกษาสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของ

เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก จำนวน 52 คน อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก มีความเกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กันในทิศทางบวกระดับสูง ปัจจัยเกี่ยวกับปัจจุบันที่ท่านมองว่าใครเป็นต้นแบบที่ดี สำหรับตนเอง เป็นปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก และการมีตัวตนของตนเองกลับทำนายนการลดลงของสุขภาวะทางจิต และไม่พบ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง ดังนั้น เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องภายในศูนย์ฯ อาจนำข้อมูลดังกล่าวนี้ไปเป็นพื้นฐานแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่เด็กและเยาวชนก่อนกลับไปใช้ชีวิตภายนอกตามเดิม

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องภายในศูนย์ฯ พึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมปัจจัยทั้งสองนี้ เนื่องจากทั้งสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองล้วนแล้วแต่จะช่วยเสริมซึ่งกันและกัน หากปัจจัยใดมีแนวโน้มลดลงอาจส่งผลให้อีกปัจจัยลดลงได้ด้วย จึงต้องหมั่นตรวจสอบ ดูแล ส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฯ

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าการมีตัวตนสัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิต โดยการมีตัวตนกลับพบว่าเป็นการลดสุขภาวะทางจิตของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฯ ดังนั้นเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องภายในศูนย์ฯ อาจช่วยสอดส่องดูแลเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือตัวตนที่เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฯ เลือกให้เป็นแบบอย่างของตนว่ามีความเหมาะสมหรือมีคุณลักษณะเช่นไร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาลงรายละเอียด คุณลักษณะ ความใกล้ชิดสัมพันธ์ในประเด็นของตัวตนที่เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฯ พึงยึดถือเป็นแนวทางและเป็นแบบอย่าง

2.2 ในกรณีของเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้มีตัวแบบของตนเอง มีปัจจัยอื่นใดบ้างที่สามารถใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2.3 การศึกษาในอนาคตเกี่ยวกับประเด็นคดีที่ถูกทำให้ต้องโทษในครั้งนี้ อาจทำให้เห็นว่าโทษหรือความผิดที่ได้รับในลักษณะใดที่อาจเกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต ซึ่งแนวโน้มจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าเยาวชนในศูนย์ฯ ที่ต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่มีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2541). *คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

คณินิจ วิทมาตย์. (2552). *การมองตนเองในภาวะคืนสู่ครอบครัวและสังคมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดวงกมล สมบูรณ์พงศ์. (2552). *ความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอกของเยาวชนกระทำผิด ที่เตรียมออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ภาควิชาจิตเวชศาสตร์. คณะแพทยศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บังอร สุปรีดา. (2546). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง ต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมก้าวร้าวตนเอง ด้านสุขภาพจิตของผู้เสพยาบ้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาจิตวิทยาการปรึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผู้จัดการออนไลน์. (2561). *บ้านกาญจนาภิเษก ร้อง ยศ.ออกกฎหมายกระทรวง ยกกระดืบให้เป็นศูนย์ฝึกเอกชนแห่งแรก*. เข้าถึงเมื่อ 21 มิถุนายน 2566, จาก <https://mgronline.com/crime/detail/9610000125692>

พรพรรณ สิทธิชัย. (2555). *การศึกษาวิเคราะห์ตัวแบบการนำนโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรีสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรพรรณ มากบุญ. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พาฝัน อารีมา, ประณต คำฉิม. (2547). *การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนชายในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกาญจนาภิเษก โดยใช้กิจกรรมบูรณาการ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภณิดา ชนวิทยาสัทธิกุล. (2548). *ความเข้มแข็งอดทนและสุขภาวะทางจิตของเยาวชนผู้ปฏิบัติธรรม* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. คณะจิตวิทยา. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- มัลลิกา ตั้งสงบ. (2556). *ประสบการณ์และกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณโณทัย สูงสว่าง. (2550). *ความสัมพันธ์ของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์กับการกระทำความผิดในคดี รุนแรงของเยาวชนชาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรันยา สีมา. (2563). *ก่าไลอิเล็กทรอนิกส์: อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด*. เข้าถึงเมื่อ 21 มิถุนายน 2566, จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-006.pdf>.
- อุดม สุขทอง. (2552). *การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยกิจกรรมลูกเสือ ธรรมเนียมศึกษา : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Dogar, I. A., Akhwanzada, W. A., Bajwa, A., Haider, N., & Asmat, A. (2010). Self esteem and psychosocial factors associated with juvenile delinquency. *Annals of Punjab Medical College (APMC)*, 4(2), 172-176.
- Ghazanfari, H., Miri, S., Taebi, M., & Farokhzadian, J. (2023). Psychological wellbeing, family cohesion, and purposeful life in male prisoners: A cross-sectional study. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 1054149.
- Hurd, N. M., Wittrup, A., & Zimmerman, M. A. (2011). Role models in adolescent development. *Encycl Adolesc.*
- Singhal, S., & Prakash, N. (2021). Relationship between self-esteem and psychological well-being among Indian college students. *J. Interdiscip. Cycle Res*, 12, 748-756.
- Visser, M., & Routledge, L. A. (2007). Substance abuse and psychological well-being of South African adolescents. *South African Journal of Psychology*, 37(3), 595-615.

Wooldredge, J. D. (1999). Inmate experiences and psychological well-being. *Criminal justice and behavior*, 26(2), 235-250.